

26.1.2024

Supo 1139/01.04.01.02/2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
EM080:00/2022

Suojelupoliisin lausunto luonnoksesta valtioneuvoston päätökseksi huoltovarmuuden tavoitteista

Suomessa huoltovarmuustyö perustuu julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistyöhön. Huoltovarmuuden keskiössä olevien yhteiskunnan toiminnalle kriittisten palveluiden ja infrastruktuurin häirintä tai lamauttaminen voi vakavimmillaan johtaa kansallisen turvallisuuden ja ihmisten hengen tai terveyden laajamittaiseen vakavaan vaarantumiseen. Suojelupoliisiin vastuulle kuuluu kriittisen infrastruktuurin suojaaminen vakoilulta, vihamieliseltä vaikuttamiselta, häiritsemiseltä tai tuhoamiselta.

Kuten valtioneuvoston päätösluonnoksessa todetaan, Suomen turvallisuusympäristön muutos heijastuu myös huoltovarmuustoimintaan. Suomen kriittinen infrastruktuuri on ulkomaisen tiedustelutoiminnan pitkän aikavälin kohteita, mutta autoritaarinen valtio voi pyrkiä vaikuttamaan siihen myös muilla keinoin. Riippuvuus kansainvälisistä materiaalivirroista sekä tuotanto- ja toimitusketjuista on Suomessa muiden maiden tavoin kriittiset sektorit läpileikkaavaa. Tahattomien häiriöiden lisäksi nämä riippuvuudet voivat altistaa tahalliseksi saatavuuden rajoittamisen kautta vaikuttamiselle.

Kriittinen infrastruktuuri on suurelta osin yritysten omistamaa ja hallinnoimaa ja rakentuu usein pitkien alihankintaketjujen varaan. Siksi autoritaarisesta valtiosta tuleva organisaatio voi saada pääsyn ja vaikutusmahdollisuuden kriittiseen infrastruktuuriin ostamalla sitä tai toimiessaan palveluntuottajana tai laitteiston toimittajana. Esimerkiksi tietojärjestelmiä on hankala suojata autoritäärisestä valtiosta tulevalta palveluntarjoajalta. Suojelupoliisi pitää tärkeänä, että ulkomaalaisten yritysostojen seurantaan sekä kiinteistöomistuksen valvontaan liittyvät seikat on nostettu esiin päätösluonnoksessa. Nämä ovat osa omistukseen liittyvän riskin hallintaa.

Myös suomalaisilla palveluntuottajilla työskentelevät autoritaaristen maiden kaksoiskansalaiset voivat joutua toisen kotimaansa tiedustelupalveluiden painostuksen kohteeksi. Turvallisuusselvitykset ovat tärkeä työkalu kriittisen infrastruktuurin suojelemisessa. Suojelupoliisi tekee turvallisuusselvityksiä sekä henkilöistä että yrityksistä.

Merellä kansainvälisillä vesialueilla sijaitseva infrastruktuuri on haavoittuvaa valtiolliselle vaikuttamiselle ja häirinnälle, koska aluevesien ulkopuolella on tekijälle pienempi eskalaation riski kuin toisen valtion alueelle tunkeutuessa.

Kaikkien toimijoiden intresseissä ei ole energiamurroksen nopea eteneminen; esimerkiksi Ukrainassa hyökkäyssotaa käyvä Venäjän talous nojaa vahvasti fossiilisen energian vientiin. Siksi on mahdollista, että vastaavanlaiset tahot pyrkivät vaikuttamaan uusiutuvan energian toimintaedellytyksiin, millä voi olla myös yleiseen turvallisuuteen tai huoltovarmuuteen liittyviä vaikutuksia.

Erikoistutkija

Lotta Hakala

Asiakirja (ID 49286) on sähköisesti allekirjoitettu Suojelupoliisin asiankäsittelyjärjestelmässä 26.1.2024 10.38.19. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.